

τσίπα

Παρασκευή, 28 Σεπτεμβρίου 2012

7:44 μμ

Σημασία:

Λεπτό ύφασμα του καλύπτει το πρόσωπο.

τσίπα (η) {χωρίς πληθυντικό} (λαϊκότροπο.)

1. η κρούστα στην επιφάνεια των υγρών, ιδίως τού γάλακτος
2. (συνεκδοχικά) ο λεπτός υμένας που μένει μερικές φορές στο πρόσωπο των νεογέννητων ·
3. κάλυμμα κεφαλής γυναικών **τσεμπέρι**
4. (μτφ.) η ντροπή: δεν έχει καθόλου τσίπα επάνω του (είναι τελείως ξεδιάντροπος).
171 Μπαμπινιώτη - Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας - Β' έκδοση 2005

Τσίπα λεγόταν ένα είδος κεφαλομάντηλου από πολύ λεπτό ύφασμα (σαν την καθαυτού τσίπα, την μπόλια, αυτή που κάνουμε τις σταλιές -άλλωστε κι η **μπόλια** επίσης σημαίνει **κεφαλομάντηλο**). Λοιπόν, τω καιρώ εκείνω οι γυναίκες το 'χαν σε ντροπή να βγουν στο δρόμο με ακάλυπτη την κεφαλή. Η **ξετσιπίωτη** δεν μπορούσε παρά να είναι αδιάντροπη, όπως και η ξεβράκωτη.

[ΠΗΓΗ](#)

Συνώνυμα

τσεμπέρι

μαντηλι από λεπτό ύφασμα, που φορούν στο κεφάλι οι γυναίκες (συνήθ. τής υπαίθρου και των χωριών).¹⁷¹

Ετυμολογία από το Τουρκικό **çeber** < περσ. Čambar κάλυμμα κεφαλής

Συγγενικά

Γιασμάκι

Από το τουρκικό **yashmak** βέλο από τούλι για το γυναικείο πρόσωπο που αφήνει μόνο τα μάτια ακάλυπτα και εκτεθειμένα σε δημόσια θέα. Προφανώς οι γυναίκες που φορούσαν γιασμάκι ψιμυθίωναν (μακιγιάριζαν) επιμελώς τα μάτια τους, αφού αυτό έδειχναν μόνον. εμείς το θεωρούμε ταυτόσημο με τον φερετζέ.

Κυρβασια μαφοριο κ

Κεκρύφαλος

(ο) {γεν. κεκρυφάλου | -ων. -ους} 1. ζωολ. το δεύτερο απ ό τα τέσσερα στομάχια τού πεπτικού συστήματος των μηρυκαστικών
2. κεφαλόδεσμος από δικτυωτό υλικό μέσα στο οποίο έβαζαν τα μαλλιά τους οι γυναίκες Σ ΥΝΩΝΥΜΟ . **μπόλια, τσεμπέρι.**
(εγυμ . αρχ., αγν. ετύμου. πιθανον. δάνειο ασιατικής προέλευσης., κατ' επίδραση τω ν λ. κρύπτω, κρυφός|,171

γυναίκες Σ ΥΝΩΝΥΜΟ . **μπολία, τσεμπέρι.**

(εγυμ . αρχ., αγν. ετύμου. πιθανον. δάνειο ασιατικής προέλευσης., κατ' επίδραση τω ν λ. κρύπτω, κρυφός|,171

Στα λατινικά λέγεται reticulum(*), βλ. εικ.

Κιδαρις

(*) ασχετο το ρεντικολο= γελοιοποιηση, ρεζιλικι από το ιταλικο ridicolo < ridere γελάω

Κεφαλομάντηλο

Κίδαρις

ἢ κίταρις ἢ κίτταρις.

Περσικό κάλυμα κεφαλής συνώνυμο του **τιάρα** και κυρβασία. Επίσης τουρμπάνι που φορούσε ο εβραίος αρχιερέας.

μαφοριον μαφορτης φο

κυρβασία

A. Περσικός σκούφος ή καπέλο με μυτερή κορυφή παρόμοιος προς την τιάρα (q.v.), Hdt.5.49, 7.64; ὡσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας διαβάσκει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν τῶν ὀρνίθων μόνος ὀρθὴν (sc. ὁ ἀλεκτρυών) Ag.Av.487 (cf. Sch.);ένα κάλυμμα για γυναικείους μαστούς με παρόμοιο σχήμα, a cover for a poultice for a woman's breast is compared to it in shape, Hp.Mul.2.186, cf. Aret.CA1.10.

Μαφόριον ἢ ωμοφόριο

15μαφόριον ὄξυν πορφυροῦν, ἔχον δι' ὅλου χρυσοκέντητα ῥόδα δίκην λουπηναρίων. ἰστέον, ὅτι καὶ τὸ μαντίον καὶ τὸ μα-**D** φόριον ὁ πραιπόσιτος ἐπιδίδει τὸν βασιλέα. τὸ δὲ τοιοῦτον **μαφόριον** ἐν τῇ προβολῇ πρὸς ἄπαξ καὶ μόνον. οὐ περιβάλλεται δὲ οὔτε ἐν τῇ προελεύσει, οὔτε ἐν ἄλλῃ ἤτινι ἂν οὖν 20ῆμέρα. καὶ περιβάλλεται τὸ τοιοῦτο **μαφόριον** παρὰ τῶν πραιποσίτων ὑπὸ τῆς κεφαλῆς, ὥστε τὸ πᾶν αὐτοῦ σῶμα συγκαλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου μαφορίου. καὶ πάλιν πίπτων προσκυνεῖ καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ εἴθ' οὕτως ἐξάγουσιν

Από τα κυριότερα αγία λείψανα της μητέρας του Ιησού είναι τα λεγόμενα ιμάτια της (πβ. Δημοσίευμα μου για **της παναγίας τα μάτια (ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΑ ΜΑΤΙΑ)** δηλ. ιμάτια).

Το φακεώλιον της μακαρίτισσας έγινε κομμάτια υπό των ευσεβέστατων αρχιπαπαδων και διανεμήθηκε (διάβαζε πουλήθηκε) ως ο κατωτέρω κατάλογος:

1. τεμάχιο από το Μαφόριον της Παναγίας στη βυζαντινή σταυροθήκη του Limburg Γερμανίας
2. μικροτεμάχιο από το Μαφόριον της Παναγίας στον Θησαυρό της εκκλησίας Σαν Σαλβαδόρ της Βενετίας
3. η επιγραφή του φαντώματος, όπου φυλάσσεται το τεμάχιο από το Μαφόριον της Παναγίας στη βυζαντινή σταυροθήκη του Limburg Γερμανίας
4. τεμάχιο από το Μαφόριον της Παναγίας στο Μουσείο της Βασιλικής του Αγίου Στεφάνου, στη Μπολόνια Ιταλίας
5. τεμάχιο στον Θησαυρό της Βασιλικής της πόλης Tongeren του Βελγίου
6. τεμάχιο στην εκκλησία της Αγία Βωντρώ στη Μονς του Βελγίου

Με την τιμία ζώνη ή ατιμία πάει σύννεφο. 21 διαφορετικά τεμάχια βρίσκονται εγκατεσπαρμένα στην Ευρώπη. Όμως οι λεπτομέρειες δεν αφορούν το μαφοριο.

Από τον Δουκάκιο :

MAFORS, Mavors, Operimentum capitis, maxime feminarum, apud Papiam, Isidorum, et alios, a nobis laudatos ad Alexiadem pag. 330. Gloss. Gr. MS. Reg. Cod. 1673 : "Πέπλον, γυναίκειον ιμάτιον, μαφώριον." Aliud Gloss. Cod. 2062 : "Μαφόριον, τὸ τῆς κεφαλῆς περίβλημα." "Τὰ μαφόρια γυναικῶν", apud Palladium in Vita Chrysostomi pag. 87. Eritimia Basillii nomine inscripta : *Εἴ τις ἄνευ μαφορίου ποιεῖ ἔργον ἐν οἴῳ δὴ ποτε τόπω, γενέσθω ἀπενλογίας.*

Du Cange et al., Glossarium mediæ et infimæ latinitatis. Niort : L. Favre, 1883-1887

[πηγή](#)

τιάρα

βλ. κιδαρικ παραπανω

τουρμπάνι

Ελληνικά τυρβάζω =περιστρέφομαι, γυρίζω και μεταφ. Νοιάζομαι, ασχολούμαι. Στα λατινικά πέρασε ως turbo.

41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ **τυρβάζῃ** περὶ πολλὰ· 42 ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθῆσεται ἀπ' αὐτῆς.

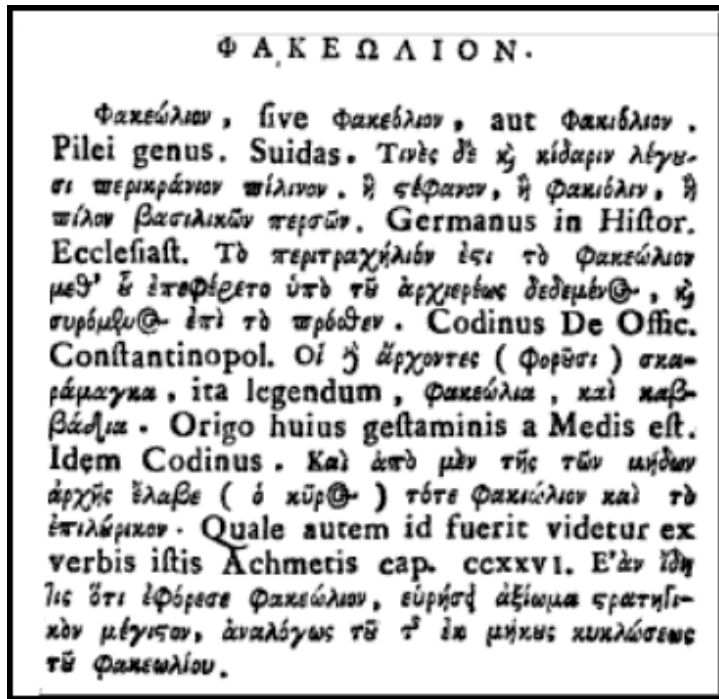
Κατὰ Λουκᾶν 10. 41

Φουλάρι

μαντίλι που δένεται στο λαιμό ή ελαφρύ κασκόλ:
Από το γαλλικό foulard (αγν. Ετυμολογία: .)

Φακεώλιο

- Τυλίγονταν στο κεφάλι. Ὁμοια ρίζα με την φασκιά, ταινία, φασκεωλιον, κν φακίολι.
- Ο Φώτιος στο Λεξικό του:
- **Φάκελος**: τὸ τῆς κεφαλῆς φόρημα.

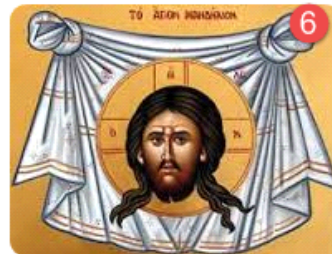
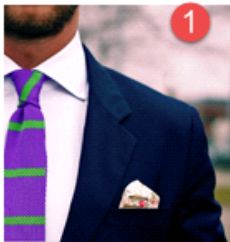

- *Fascis*, a bundle of wood, twigs, &c. From *πᾶξις*, (Doric of *πῆξις*, a fastening together,) *paxis* i. e. *paxis* or *paxis*, transp. *paxis*, might be *fascis*, as from *Περὶ* is *Ferè*. ¶ Al. from *σφάκελλος* (which seems to be used for *φάκελλος*, a bundle), whence *φάσκελος*, (as *φάσγανον* is thought to be put for

Fascis, a bundle of wood, twigs, &c. From *παῖξις*, (Doric of *πῆξις*, a fastening together,) *raxis* i. e. *ragxis* or *pacsis*, transp. *pacsis*, might be *fascis*, as from *Περὶ* is *Ferè*. ¶ Al. from *σφάκελλος* (which seems to be used for *φάκελλος*, a bundle), whence *φάσκελος*, (as *φάσγανον* is thought to be put for *σφάγανον*,) shortened to *φάσκος*. ¶ Al. from Germ. *fassen*, to fasten, tie.

Μαντήλι

μαντήλι το [mandíli] O44 : 1. μικρό τετράγωνο κομμάτι από λεπτό ύφασμα που χρησιμοποιείται για το σκούπισμα του προσώπου και ιδίως της μύτης: Λινό / μεταξωτό μαντήλι . **Έβγαλε το μαντήλι , για να σκουπίσει τα δάκρυά της. Κουνάω το μαντήλι , για αποχαιρετισμό.** 2. τετράγωνο κομμάτι από ύφασμα που χρησιμοποιείται ιδίως από τις γυναίκες για την κάλυψη του κεφαλιού και του λαιμού: **Καλαματιανό μαντήλι** . Τύλιξε το κεφάλι της με ένα κόκκινο μαντήλι (και μαντήλα) . ΦΡ **το εδεσε σε ψιλο μαντιλι**. μαντιλάκι το ΥΠΟΚΟΡ στη σημ. 1.

Ετυμολογία από το ελνστ. ή μαντήλη, το μαντήλιον (και μαντήλιον, μανδήλιον) < λατ. mantile, mantele (ουδ.), mantiliūm] πιθ. Υποκοριστικό του **μανδύας** (σημασια 2). Κατά συγκοπή και το ποντικό μαντί. Ομοιο με τα ιταλικά ή το ασιατικό γουν-τον. Μοιάζει με μπογαλάκι καμωμένο από ένα μανδύα.

1. Ποντικό μαντί
2. Ιταλικά ραβιολία
3. Ασιατικά γούν-τον

Το μανδηλιον της Βερενίκης χρησιμοποιησε ο Ιησους για να σκουπισει το προσωπο του, και η εικονα του (εγχρωμη) αποτυπωθηκε στο μαντηλι. Από τότε το μαδήλιον εγινε αγιον Μανδήλιον εικ.6. Ουτε εγω ημουν εκει ουτε εσεις να το πιστεψετε.

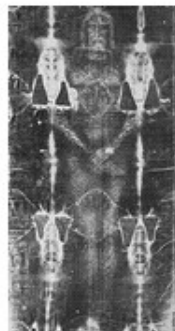
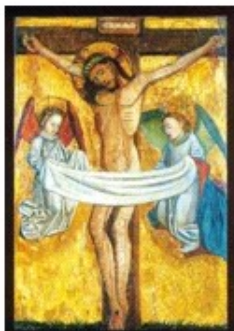
Να μην φαντασθητε επισης ότι το ιερον μαδηλιον είναι το μονο ιερο ενδυμα που βρεθηκε.

Στην Γερμανία υπάρχει, στον Καθεδρικο ναο της πολης Ααχεν:

- το Αγιον περιζωμα (Το περιζωμα περι την όσφυν που φορούσε ο Χριστός πάνω στον Σταυρό, διάβαζε «σώβρακο του Ιησού».
- το φόρεμα που φορούσε η Παναγία κατά τη γέννηση του Ιησού,
- οι φασκιές του Ιησού,
- το ύφασμα του αποκεφαλισμού του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου.

στο Τορινο

- η Ιερα Σινδόνη.

Το ειδικού προορισμού μαντήλι (σημασια 1) λεγεται και μυξομάντιλο καποτε ηταν απαιτητο να υπάρχει στην τσεπη κάθε αντρα και στην τσαντα κάθε γυναικας. Εκτος από την απομακρυση της μυξας χρησιμευε και ως μνημονιον για υπενθυμιζει κατι. Από εδώ η Φράση: «το εδεσε σε ψιλο μαντηλι» σημαινει θέλει να το θυμαται, το ελαβε σοβαρα υποψη ώστε να το θεωρει ως δεδομενο .

Σκέπη

Σχεδόν συνώνυμο που **μπόλια**, γιατί υπάρχει και η σκεπη του αρνιου.

Ειδική σκέπη είναι η Αγία Σκέπη, ένα από της παναγίας τα 'ιματια για το οποιο υπάρχει η κατωθι ιστορια:

Στα χρόνια του βασιλέως Λέοντος του Μεγάλου (457-474 μ. Χ.) ζούσε στην Κων/πολη ο όσιος Ανδρέας, ο κατά Χριστόν σαλός. Σαλός είναι ο τρελλός και κατά Χριστόν σαλοί ονομάζονται κάποιοι άγιοι, οι οποίοι κάνανε κάποια περίεργα και παράλογα πράγματα, με απώτερο σκοπό να τους θεωρούν παλαβούς ή παλιανθρώπους και να μη τους τιμούν οι άνθρωποι· και έτσι αυτοί να ζουν με ταπείνωση και στην αφάνεια. Μια νύχτα που γινότανε αγρυπνία στο ναό της Παναγίας των Βλαχερνών, ο όσιος Ανδρέας μαζί με τον μαθητή του Επιφάνιο, που έγινε αργότερα πατριάρχης Κων/πόλεως (520-536 μ. Χ.), είδαν την Υπεραγία Θεοτόκο οφθαλμοφανώς, όχι σε όραμα, να μπαίνει από την κεντρική πύλη του ναού. Την συνόδευαν οι Ιωάννης ο Πρόδρομος και Ιωάννης ο Θεολόγος και πλήθος αγγέλων. Αφού μπήκε μέσα στο ναό προχώρησε στον σολέα. Εκεί γονάτισε και προσευχήθηκε πολλή ώρα με θερμά δάκρυα υπέρ της σωτηρίας των πιστών, ενώ την βλέπανε μόνο ο Ανδρέας και ο Επιφάνιος. Αφού προσευχήθηκε για πολύ η Θεοτόκος σηκώθηκε και μπήκε μέσα στο ιερό, όπου φυλασσόταν το **μαφόριο** της δηλαδή το **τσεμπέρι** της, το πήρε στα χέρια της και βγαίνοντας έξω το άπλωσε πάνω από τους πιστούς, για να δείξει ότι τους **σκέπει** και τους προστατεύει. Μπουργκα φερετζες

Παλαιο Φαληρο

σταθμος "ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ"

Παπαγου

Μαντήλα

μαντίλα η [mandíla] O25 : κομμάτι από ύφασμα που χρησιμοποιείται από τις γυναίκες για την κάλυψη του κεφαλιού ή του λαιμού.

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής

Μάσκα

- Ένα αντίστοιχο με το φερετζέ κάλυμα του προσώπου φορούσαν οι βενετσιάνες όταν κυκλοφορούσαν στην πολύ ινκόγκνιτο.
- Δεν φοριονταν αποκλειστικά στο καρναβάλι όπως συμβαινει τωρα.

Μπόλια

Σήμερα λέμε μπόλια το περιτόναιο των σφαγμένων ζώων.

Από αυτό οι παρασκευάζονται οι σεφταλιές της Κύπρου, και μικρασιατικοί τζιεροσαρμάδες.

Ετυμολογία

Κατά το Λεξικό της κοινής νεοελληνικής του Τριαναφυλλιδη από το βενετικό imboglia με αποβολή του αρχικού άτονου φωνηεντος από συμπροφορά με το

άρθρο «ή»]

Όπως δηλαδή obscurus ομπσκουρους> ο σκουρος.

ο δε Μπαμπινιώτης

μπόλια (η) {χωρ. γεν. πληθ.Ι 1. γυναικείο μαντήλι για το κεφάλι ΣΥΝ.

φακιόλι, μαντήλα. τσεμπέρι, τσίπα · 2. (σπάν.) η πετσέτα · 3. (για σφαγμένο ζώο) το περιτόναιο (βλ.λ.): «ο μάγειρας είχε τυλίξει τα ποδαράκια σε μπόλια» (εφημ.).

[ΕΤΥΜ. μεσν. < βεν. imbolia < ρ. imbolicar < λατ. *involicare < involvere

«κυλώ. τυλίγω, περικαλύπτω». μπολιάζω ρ. μετβ. {μπόλιασ-α, -τηκα. -

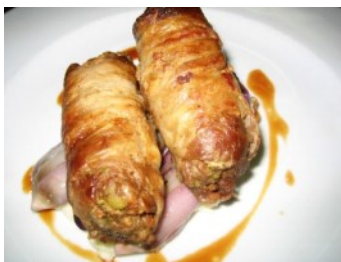
μένος} (λαϊκ.) 1

Ως συνήθως ο Μπαμπινιώτης δημιουργεί το ανυπαρκτο ρήμα involicare που δηθεν παραγεται από involvere

Ενώ προκειται είτε για το συνηθες involo , involito που σημαίνει το fly over a place : υπεριπταμαι και κατ επεκταση περιβάλλω. Ειτε από το λατινικο involvere μεσω του ιταλικου involtare = περιτυλίγω που ταιριαζει και νοηματικά (βλ. εικονα).

Στο εγκριτο 9305 Lessico veneto compilato per agevolare la lettura della storia dell' antica republica Veneta e lo studio dei documenti ad essa relativi. Συγγραφέας: Cav.

Fabio Mutinelli δεν υπαρχει imbolia ουτε καν imbolicar, involicare .

Η μπόλια του αρνιού

involcini

Μπόλια σε νυφικη ενδυμασια στα Μεσογεια.

Κατά τον Κοραή όμως

☰ **ΕΜΠΌΛΙΑ**, ουσ. θηλ. Δ. Σ. *Κάλυμμα της κεφαλής γυναικείου (voile), σύνηθες εις τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ ἐξαιρέτως τῆς Τήνου. Γράφει Ἐμβολία ὀξυτόνως καὶ διὰ τοῦ β̄, διότι εἶναι τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ τὸ Ἐμβολίς (perruque), « Ἐμβολίδες, αἱ περιθετοὶ » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Καὶ ῥῆμα, ἐνεργ. Ἐμπολιάζω (γρ. Ἐμβολιάζω), Σ. σκεπάζω τὴν κεφαλὴν μ' ἐμβολίαν, καὶ μέσ. Ἐμβολιάζομαι, σκεπάζομαι τὴν κ. τ. λ.*

ΚΟΡΑΗ - ΑΤΑΚΤΑ

Όμως εμβολη σημαίνει

I. τοποθέτηση κάποιου πράγματος στο χώρο που του ανήκει, ένθεση γράμματος ή ψηφίου, σε Πλάτ.

II. αμτβ.,

1. διάρρηξη, εισβολή στη χώρα των εχθρών, επιδρομή, λεηλασία, διαρπαγή, σε

Ξεν.

2. έφοδος, επίθεση, επέλαση, σε Ευρ.· ιδίως επίθεση (εμβολισμός), σύγκρουση πλοίου επάνω σε άλλο, σε Αισχύλ., Θουκ.· έμβολαΐς χαλκόστομοις, με τραντάγματα χάλκινων αιχμών, σε Αισχύλ.

3. χτύπημα βολής, σε Ευρ.

4. πέρασμα, είσοδος, διάβαση, σε Ηρόδ., Ξεν.

III. η κεφαλή, η δοκός του πολιορκητικού κριού, σε Θουκ.

Που θέτει υπό αμφισβήτησιν την αποψη Κοραή.

Ποίηση

Κάτω απ' τον ήλιο αναγαλλιάζαν οι ελιές
Και φύτρωναν μικροί σταυροί στα περιβόλια
Τις νύχτες στέρφες απόμεναν οι αγκαλιές
Τότε που σ' έφεραν κασίβελε στη **μπόλια**

Νικος Καββαδίας - Federico Garcia Lorca

Μπούργκα 1

- Στη διεθνη βιβλιογραφια απαντα με 4 γραφες burqa, bourkha, burkha, burga.
- Είναι μια φαρδια ποδήρης ένδυμασια που καλύπτει ολόκληρο το σώμα και έχει ένα δικτυωτο άνοιγμα για τα μάτια, που φοριέται από μουσουλμάνες γυναίκες.

Φερετζές 5

φερετζές ο [feredzés] O13 : υφασμάτινη καλύπτρα του προσώπου των μουσουλμανίδων: Ο φερετζές είναι υποχρεωτικός για τις γυναίκες σε πολλά αραβικά κράτη. ΠΑΡ **Όλα τα 'χει ή τα 'χε η Μαριορή (μόνο) ο φερετζές τής λείπει / τής έλειπε**, γι' αυτόν που, ενώ στερείται τα στοιχειώδη, επιζητεί τα πολυτελή, τα εξεζητημένα.

Ετυμολογία: από το μsn. φερετζές < παλ. τουρκ. ferace : πανωφόρι που έπρεπε να φορούν οι γυναίκες στο δρόμο. Λέξη με αραβική προέλευση . (ferace < αραβ. farūc/furūca(t) فروج)
Λεξικό της κοινής νεοελληνικής

Ανάλογη

ΕΔΩ ΒΡΑΚΙ ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ...

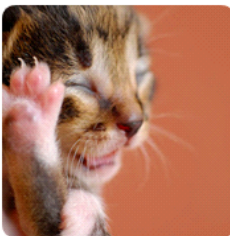
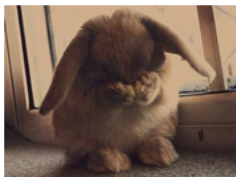
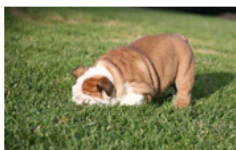
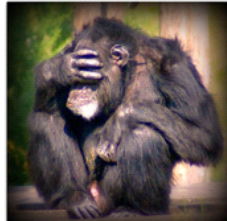
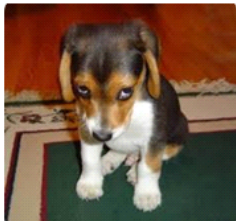
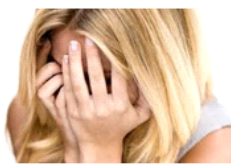
Η συνέχεια, που αποσιωπάται: [λουλούδι για το πέτο μας ζητάμε]

Εγκυκλοπαιδικά:

Στους Βυζαντινούς χρόνους η σεμνή γυναίκα όφειλε να έχει το κεφαλι καλυμμένο. Να φοράει δηλαδή **μαφοριο** ή **φακεωλι** ή **τσεμπέρι** ή **τσιπα** κττ ώστε να μην είναι **αναμαλλαρέα**. Οποια δε φορούσε ήταν **ξετσιπίωτη**, λέξη που σήμερα χρησιμοποιούμε για την αναισχυντη, ξεδιάντροπη και αισχρή γυναίκα.
161.194

Η φράση επεκτάθηκε και στους άνδρες σε σημείο που ο Μπαμπινιώτης την αναφέρει ως παράδειγμα. Βλ. παραπάνω τη σημασία 4 .

Όποιος ντρέπεται καλύπτει το πρόσωπό του με τα χέρια του ή έχει χαμηλωμένο το κεφάλι του.

Σύμφωνα με κάποια παλιά ρήση «**όποιος ντρέπεται δεν παντρεύεται**»

Ετυμολογία:

τσιπα

[ΕΤΥΜ. μεσν., με σημ. «πέπλος, τσεμπέρι», πιθ. συνδ. με τη «γλώσσα» τού Ησυχίου *σίφα χόρια* «υμένες που καλύπτουν το πρόσωπο τού εμβρύου», αγν. ετύμου. Κατ' άλλη άποψη, ο μεσν. τ. ανάγεται σε σλαβ. *tsipa*].

Φράσεις

Αμα ντρέπεσαι βάλε ένα κοσκίνο . Η φράση δίνει μια ποιο πρακτική λύση.

Για μια γυναίκα που είναι ξετσιπωτή (κρλ) ντρέπεται (που είναι ακάλυπτη, αδιάντροπη) και σκεπάζει με τα χέρια της το πρόσωπο της.

Ξενόγλωσσα

Ιταλικά fazzoletto, mantiglia < manto < Ελλ. Μανδύας
όμως cirpola από το λατινικό CERVILLA ή CÆRA ή CERA λεγεται το κρεμμύδι ή βολβός . Το κρεμμύδι έχει στρωσεις και ο βολβός περιστροφές όπως το τουμπάνι και το τουρμπο (turbo) σημαίνει περιστρέφομαι γυριζω
Αγγλικά
Γαλλικά mouchoir, turban

Φράσεις:

1453. Τότες μέσα στην Πόλη οί άνθ ενωτικοί (τὸ αντίθετο τοῦ αὐτοκράτορα Κ. Παλαιολόγου κόμμα πὸν δὲν ἤθελε τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν) με ἐπικεφαλῆς τὸ Γενάδιο Σχολάριο (τὸν ὕστερα πρῶτο πατριάρχην τῆς τουρκοκρατίας) ἐργάστηκαν με πάθος γιὰ τὸ πάρσιμο τῆς Πόλης ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Πρὶν ἀκόμα καλὰ καλὰ ἀρχίσῃ ἡ τούρκικη, πολιορκία τῆς Πόλης οί άνθ ενωτικοί εἶπαν τὸ περιφημο: «κρ ειτότερον ἔστιν εἰδέναι ἐν μέσει Πόλει **φακτιόλιον** Βασιλεῦνον τούρκου ἢ τιάραν λατινικήν» κι' ἀκόμα ὁ Γενάδιος Σχολάριος κι' ἄλλοι ἀκουστοί κληρικοί, ἐν ὀνόματι τοῦ «χριστιανισμοῦ» προπαγάνδιζαν τὴν ἑατάχτησιν τῆς Πόλης ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

ΓΙΑΝΗ ΚΟΡΔΑΤΟΥ - Ο ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ

Παροιμίες:

Όλα τα χει η Μαριωρή μόνο ο φερετζές της λείπει.

Η νύφη παρουσιάζονταν με καλύπτρα (απόηχος το σημερινό νυφικό **πέπλο**) ο γαμπρός την έπαιρνε κουκουλωμένη. (την **κουκουλώνονταν**, φρασεολογία που επέζησε ως τις μέρες μας).
Το εθιμο επετρεπε την αλλαγη της νυφης την τελευταια στιγμη. Πασσαραν λοιπον στο γαμπρο την μεγαλυτερη αντυπαντρη αδελφη ἢ την πιο ασχημη. Μετα την απομακρυνσιν εκ της εκκλησιας ουδεν λαθος αναγνωριζεται.

Προφανως η Μαριωρη ειχε τετοιο εμφανισιακο χάλι που ο φερετζές ηταν απαραίτητος παρα την περιουσιακη της κατάσταση.

Η παροιμια φανερωννει πως και οι χριστιανες φορουσαν φερετζέ.

Παραδείγματα:

Τ' αγαπημένα φαίνονται
'πο την παρπατησάν τους
Κα από το σούσμαν των ὄερκων
Κι από το λυισμάν τους
Παραδοσιακο κυπριου

Τα αγαπημένα [εννοείται πρόσωπα] αναγνωρίζονται
Από την περπατησιά τους
Και από το κούνημα των χεριών
Και από το λύγισμά τους.

ΑΚΟΥΣΜΑ

Διότι τα κορίτσια κυκλοφορούσαν με φακιόλιον ή φερετζέ ή μπούργκα
ώστε μόνον το βάδισμα και οι χειρονομίες μπορούσαν
να γίνουν σημάδια αναγνώρισης.

Ποίηση

Παναγιά της Ψέριμος
Με το μελί τσεμπέρι

Copyright© 2015-2016 by Aris Stougiannidis